

Előfizetési feltételek
 helyben házböz hord
 va vagy vidékre postán
 küldve
 Egész évre 6 írt — kr
 Fél évre 3 írt — kr
 Negyedévre 1 írt 50 kr

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 3
 kr. Kereskedők és gyá-
 rosok külön árkedvez-
 ményben részesülnek.
 Bélyegdíj 30 kr.

Nyilttér ára 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői iroda

kiadóhivatal:
 Nagyenyedi Könyv-
 nyomda és Papírra-
 gyár Részvénytársaság
 Főter 38. szám alatt,
 hova úgy a lap szelle-
 mi részét illető köz-
 lemények, mint az
 előfizetések és
 hirdetések bér-
 mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

A pénzügyminiszter.

Lukács László nevével viszhangzik az ország Magyarország kinevezése az obstruáló ellenzékétől a magyar nemzet nyugodt megfontolásához és politikai érettségéhez appellált. Hatalmas gondolatokkal terhes, két óra hosszát tartó beszédben, melyhez foghatót csak nehezen lehet találni a magyar parlament évkönyveiben, kioktatta az országot a cukorprémiumok nagy fontosságáról és a benső meggyőződés hangja huzódott keresztül a beszéden, melynek erejét és nagy politikai jelentőségét senki sem tagadhatja.

A pénzügyminiszter beszéde több volt egy parlamenti teljesítménynél; nagy államférfiúi tett volt az, mely megkönnyebbülést és felvilágosodást vitt az országba, a kormány álláspontját az egész ország előtt igazolta és az ellenzék eljárását a megdönthetetlen igazság világításában állítja oda. Birónak szólította fel az országot, az egész nemzetet, mondjon ítéletet a kormány és az ellenzék közt tekintet nélkül a politikai álláspontra. És az igazság a szabadelvű párt táborában és az abból eredt kormány

kebelében van és ez az üdvös igazság, ez a megfelelbhezhetlen ítélet a pénzügyminiszter beszédének átoltvasásakor milliók torkából hangzik, s egyuttal lesújtó bírálatot involvál az ellenzék menthetetlen eljárása felett.

Fényes napja volt az a magyar parlamentarizmusnak, melyet oly könnyelműen aláznak és diszkreditálnak.

* * *

Lukács miniszter beszéde magával ragadta az egész hazát, uton-utfelel magasztalják, hogy az a gyöngé ember egy csepp megállás, pihenés, vizívás nélkül es ritka vevvel beszélt, és míg mások szünetet kérnek, pezsgőt isznak, ő maga a nagy hősebben fáradságot nem ismerve, egy folytában mondta el magvas beszédet. A miniszternek kiváló fontosságu kijelentéseit és beszédének főbb részeit a következőkben közöljük:

Lukács László pénzügyminiszter: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Ama rövid nyilatkozat után, amellyel mindjárt az első ülésen ennek a tárgyalásnak igyekeztem a törvényjavaslat ellen közjogi szempontból felhozott aggályokat eloszlatni, nem tartottam szükségesnek részt venni a vitában, amaz oknál fogva, mert abban a véleményben voltam, hogy úgy mint más hasonló fontosságu törvényjavaslatoknál történni szokott, elegendő, ha a kormány a

vita végen nyilatkozik, mert még mindig elégséges módjuk és alkalmuk van a t. képviselő uraknak a kormány nyilatkozatára esetleg a részletes tárgyalás folyamán megtenni észrevételeiket. Miután azonban ez a vita egészen abnormis mértéket öltött és így bizonytalanná vált az időpont, amelyben az befejezhető lesz: ennélfogva kötelességemnek tartom foglalkozni azokkal a kifogásokkal, amelyek a törvényjavaslat ellen felhozottak.

Azt hiszem, t. képviselőház, hogy a téves állításoknak, a hamis adatoknak, a logikai falzumoknak és köztudomásu tények elcsavarásának oly óriási apparátusával talán egy törvényjavaslat ellen sem indítottak háborút, mint éppen az előttünk fekvő törvényjavaslat ellen. (Ugy van! jobbfelől.) Első sorban ama vád ellen vedekeznek a szóló, hogy a statisztikai adatokat a kormány nem terjesztette be. A statisztikai adatok Európában sehol sem állanak oly gyorsan a közönség rendelkezésére, mint nálunk. Ezt megjegyezve, — úgy mond — még csak azt kívánom kijelenteni, hogy teljesen az objektív vita terén kívánok maradni és azért az olyan személyes természetű invektivákra, mint aminő volt pl. Polonyi Geza t. képviselő urnak tegnapi beszéde ellenem, reflektálni egyáltalában nem fogok. (Helyeslés jobbfelől.)

Áttérve, t. Ház, magára a meritumra, az első kérdés az, hogy szükséges-e az az in-

TÁRCSA.

Emlékezés.

Messze bolyong gondolatom,
 Ott az ismert tajakon,
 Ott, hol meg mint gyermek játsztam
 Vig mosolylyal ajkamon.

Oh be szép! Hü képzetemben
 Felujul a szép vidék,
 Kis berek a hús forrással
 Mit legjobban kedvelek.

A szellőnek lágy fuvalma
 Mind azt sugta ott nekem:
 Ide gyere, itt pihenj meg,
 Ha elfáradsz, gyermekem.

Ott hallgattam a madárcák
 Búvós, bájos dalait,
 Ott a szívem kibeszélte
 Legédesebb vágyait.

Ott tanultalak szeretni,
 Szép természet, tégedet,
 Bájaidat s a madárdalt,
 Azt a legszebb éneket.

Boldog idők! gyermek-évek!
 Nem bántott ott semmi bú,
 Akkor vig volt minden percem,
 Most talán mind szomorú.

Ugy erzem, mintha gyászolnám
 A már elmúlt éveket.
 Soh' se fogok többé elni
 Oly gondtalan életet.

(Balázsfalra.)

Ifj. Szabó László.

A vihar.

— A Közérdek eredeti tárczája. —

Ma Kisséknél voltam. Nagy meglepetésemre Gizit könyezve, Bényt pedig izgatottan járvá-kelve találtam. A fiatalok ezen állapota annál is inkább lepott meg engem, mert tudtam, hogy szinte az imáadásig szeretik egymást.

Nem sokáig maradtam náluk.

Hazamenet el-eltűnődtem házaseletem első évein. Eszembe jutott forrón szeretett férjem, egymás iránti önfeláldozó szerelmünk, kedveskedő gyöngédségünk, s minden kedves és jó, ami csak drága férjem halálával ért véget.

Édes, jó fiam, hányszor volt közöttünk is amolyan kis vihar, aminő most e kedves fiatalok között van! Oh ezek a boldog, nagyon boldog emberek! Ez az édes, kedves aranyos ifjúság! Hát mi is fiatalok voltunk egyszer? Oh igen, igen, fiatalok és szépek voltunk mi is. Tudom, emlékszem, hogy volt idő, midőn kart karba öltve, szerelmünk s boldogságunk tudatában büszkén, megelé-

gedve haladtunk egymás mellett. Mégis, mégis előfordult, hogy ferjem feltékenység okozta felindulásában meg nem érdemelt gyanúsításokkal illetett. Ezek voltak azután életem legviharosabb, legkeserűbb napjai.

Emlékszem, házaseletem negyedik hónapjában, karácsony első estéjén történt. Szüleimmel töltöttük az estét. Hazajövet minden ok nélkül valami kimondhatatlanul fájdalmas, bántó szomorúság, nagy levertség vett rajtam erőt. Kedves, jó férjem kérdezte szomorúságom okát. Én, miután magam sem tudtam mire velni levertségemet, már csak azért is, hogy megnyugtassam, egyszerűen azt feleltem, semmi bajom. De ez őt meg nem nyugtatta.

Kért, könyörgött. Hiába! Szomorúságom okát határozott alakba önteni nem tudtam. Csak fajt a szívem, sirt a lelkem, mintha egy bekövetkezendő nagy szerencsétlenség előérzete gyöörte volna.

Kétségbeejtő, szívem mélyéig ható tekintete csak növelte fájdalmamat s könyveket esalt szemembe. Ezek a könyvek örüllté tettek őt. Gyanúsított. Azt mondá, mást szerettek, őt nem szerettem és soha nem is szerettem.

Kutatni kezdett emlékezetemben és megnevezett egyet leghevesebb leánykori udvarlóim közül. Pedig jól tudta, hogy még leánykoromban is — ismerve a fiatal ember

tézkedés, amely a jelen törvényjavaslatban ajánlatik? Bir-e fontossággal nálunk gazdasági szempontból a répatermelés? E tekintetben, t. Ház, csak röviden kívánom megemlíteni, hogy nálunk a répatermelésre használt terület rendkívül gyorsan emelkedett. Míg az 1879—90. évi kampányban az egész terület, mely répatermelésre használtatott, 86.000 magyar hold volt, addig 6 évvel később, vagyis az 1890—96. évi kampányban 184.000 magyar holdra emelkedett föl. Ami a termelt repamennyiséget illeti, ez épp oly gyorsan, sőt talán gyorsabban emelkedett, mint a terület, amely az intenzív kultúra fejlődését mutatja. Ugyanabban a ciklusban, vagyis az 1889—90-iki kampányban a repamennyiség 5.806.000 métermázsra, az 1895—96-iki kampányban kerek számban 13 millió métermázsra tehető. Tehát az emelkedés rendkívül nagy. A munkások, akik alkalmazva vannak a répatermelés körül és gyárakban, bátran tehető 200.000-re; a Magyarországon termelt cukor értéke a legelőbb számítás szerint 20 millió forintot reprezentál; a Magyarországból exportált cukor értéke szintén a legkisebb számítás szerint 10.700.000 forintot képvisel; a magyar állam-kincstár pedig a termelési adónál érdekeltve van évenként 6 millió forint erejéig. Ezeket az adatokat csak azért említettem fel, hogy konstataljam azt a fontosságot, amelylyel Magyarországon a répatermelés és cukorgyártás bír. Oly fontosság ez, t. Ház, amelyről nem lehet olyan szuverén megvetéssel beszélni, mint ahogy a képviselő urak beszélni jónak látták.

Az a kérdés már most, t. Ház, hogy van-e nálunk tulprodukczió a cukorban? A tisztelt képviselő urak a legkomplicáltabb, és mondhatom, a legkalandosabb számítások révén arra az eredményre jutottak, hogy körül-belül 200.000 — Polonyi képviselő ur szerint 300.000, mások szerint 180.000 — métermázsának mondható a mennyiség, mely Magyarországon a mi konzumunkon felül termeltetik, amelynek kiviteléről tehát gondoskodnunk kell. Én egyszerűen nagyon világos számításat fogok megkísérteni annak

kimutatására, hogy van-e tultermelésünk, és hogy ez a tultermelés mennyit tesz. Kiindulok abból a tételből, melyet a tisztelt képviselő urak meguk allítottak föl és elfogadtak, hogy tudniillik a személyenként való fogyasztás 4 kilogrammot tesz. Én ezt a mennyiséget megsokszorozom a népesség számával és akkor kiderül, hogy a magyar konzum-képesség 720.000 métermázsra és nem több.

Már most nem méltóztatnak talán kétségbevonni azt, hogy azok a hivatalos adatok, amelyek a termelés mennyiségét mutatják a magyarországi gyárakban, szintén hitelességgel bírnak és hitelesen konstatalható, hogy mennyi termeltetik Magyarországon. Ezek az adatok azt mutatják, hogy 1.500.000—1.600.000 métermázsra körül van a legutóbbi kampányban a magyarországi cukorgyárak termelése. Ha már most ebből a mennyiségből levonjuk a 720.000 métermázsát, amelyet Magyarországon el tudnak fogyasztani, kiderül, hogy körül-belül 800.000 métermázsra olyan cukor van, amelyet nem vagyunk képesek itt benn elfogyasztani, amelynek kiviteléről tehát gondoskodnunk kell, mert ha ez a mennyiség itt marad az országban, ez az árak alakulására óriási hatást fogna gyakorolni. Azt hiszem, ez a számítás egészen világos és ebből kiderül az, hogy az a mennyiség, amely a mi konzum-képességünket fölülhaladja, legalább is oly nagy, vagy nagyobb, mint az a mennyiség, amelyet el tudunk fogyasztani. De ez nem minden. Aki ismeri ezeket a dolgokat, az tudja, hogy minden évben van bizonyos készlet az országban, mely egyik évről a másikra áthozatik. A legutóbbi kimutatás szerint az a készlet, mely átjött egyik évről a másikra, mint konstatalható, 340.000 mm. Már most ha ezt a mennyiséget hozzáadjuk a fentebb említett szuperpluszhoz, kiderül, hogy 1.200.000 métermázsra az a mennyiség, mely Magyarországon termeltetik, és melyet a belfogyasztás által abszorbeálni nem lehet. Tehát van tultermelés, t. Ház, Magyarországon, de van tultermelés az egész világon. Köztudomásu

dolog, hogy a kontinentális államokban körül-belül 40 millió métermázsra a répacukor-termelés, a tengeren túli államokban pedig körül-belül a 30 millió métermázsát meghaladja a nádcukor-termelés, úgy, hogy évenként 70 millió métermázsra cukor termeltetik, vagyis oly mennyiség, amely fölülhaladja a fogyasztási képességet. Ezért következett be a prémium, mint olyan eszköz, amelynek segítségével igyekezett minden állam saját többletétől megszabadulni. Elismerem, t. Ház, és elismerem mindig, hogy az a közgazdasági állapot, midőn valamely fogyasztási cikkből állandóan több termeltetik, mint amennyit a konzum abszorbeálhat, nem egészséges közgazdasági állapot, de ez az állapot olyan, amelyből mi egyoldalulag nem szabadulhatunk, ha csak iparunkat és mezőgazdaságunkat megkárosítanem akarjuk. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Ennek megszüntetése egyedül nemzetközi úton történhetik és amíg ez be nem következik, kénytelenek vagyunk az ezzel járó kellemetlenségeket és bajokat mi is tűrni. Kossuth Ferencz t. képviselő ur a prémiumokkal való gazdálkodást fegyveres bekehez hasonlította. Azt hiszem, hogy ez a hasonlat nem találó. Nem fegyveres béke ez, hanem valóságos közgazdasági harc, amelylyel küzdünk keli és valaminthelőre lemond a győzelemről az a hadsereg, amely kevés puskával főfegyverezve megy neki a másik hadseregnek, amelynek Manlicher-fegyvere van, épp úgy bizonyos amaz állam iparának bukása, mely nem egyenlő fegyverekkel ellátva jelennek meg a közgazdasági harc küzdő terén. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Tehát, t. Ház, van tultermelés nálunk Magyarországon is és ha ennek eredményét nem visszük ki, nem igyekszünk attól szabadulni, abban az esetben okvetetlenül az áraknak tühetetlen depressziója következik be. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Hogy hogyan állunk az árakkal? A szó a prágai piacz árhullámzásával bizonyítja, hogy az adótétel emelése vagy változása nem fontos a cukorárak alakulására. Teljesen hamis és minden alapot nél-

vonzalmát — szántam őt, lévén ő, szerelmétől eltekintve, igen derek, jóra való fiatal ember. Már pedig azt a férfit soha sem szeretheti a nő, akit megszan!

E meg nem érdemelt gyanúsítás megindította könyeim záporát. Sirtam, sirtam keservesen. Azután nyugodtságot erőltetve magamra, bementem közös halószobánkba és lefeküdtem.

Férjem fájdalmas sóhajtása, mely törként jarta át szívemet, térített magamhoz. Magamban megbocsátva igazatosságában kiejtett és némiképp igazoltnak is látszó szavait, mintegy a kibekülés jeléül oda simulék hozzá, megsimogattam kezét, megcsókolám homlokát, szemét, száját, keblemre szoritám fejét.

Mindhiába!! Letettem fejét a párnára és kétségbeesve néztem őt.

Hát már vége volna mindennek közöttünk? Oda van már boldogságunk, szerelmünk? Oh! E gondolat megörjített. Téptem hajam, szaggattam ruháim, kétségbeesve néztem hol jobbra, hol balra, mintegy a lelketlen tárgyaktól várva segítséget. Felkeltem, lefeküdtem, elmentem és megint oda simultam hozzá.

Nem szólott!

Az egész éjet álmatlanul töltöttük. Férjem zokogásszerű sóhajai végtelenek voltak.

Azt hittem, fájdalom megrepesztí szívemet.

Szemrehányást tettem magamnak és ez állapot egyedüli okozójának tartottam magam.

Kértem, könyörögtem az Ur Istenhez, vegyen magához, hogy minden fájdalomnak, bánatomnak vége legyen. Még kis leánykoromban mesélte édes anyám, hogy a jó emberek haláluk után mennyibe szállnak és ott imádkoznak az élőkért.

E hosszú éjjelen eszembe jutottak drága jó anyam e szavai.

Kértem, könyörögtem a Mindenhatóhoz, vegyen magához a mennyekbe, hogy ott azután imádkozhassam férjemért. Belesugalhassam ártatlanságomat, megáldhassam jó egészséggel, gazdagsággal és egy olyan nagyon kívánt Pistikével!

Már ott is képzeltem magam. Láttam már áldásom hatásit. A nagy vagyont, a kis Pistikét, de . . . de . . . oh jaj, férjem nem volt boldog. Ott rágódott szívében a bánat, a késő bánat.

Reggel kiosontam a szobából és hozzáfogtam a rendes napi teendőimhez. Napközben, nehogy a szolgáloményzet figyelmét magunkra vonjuk, mintegy néma megállapodás szerint, váltottunk néhány jelentéktelen szót.

Kedves jó szüleim észre vették lehangolt-

ságunkat, pirosra kísírt szememet. De csupa gyöngédségből nem kérdezősködtek. Egyszer kedveseim között a házasságról lévén szó, férjem hirtelen elhatározással bátyám felé fordult és azt mondá: „Barátom, sohase nőstülj!” Valamennyiök szeme kérdőleg, de nagyon meglepetve is, felém irányult.

E szavak utáni fájdalmas, kínzó érzelmeimet leírni nem tudom. Megtestesülése voltam a bánatnak és fájdalomnak.

Mikor a délelőtti folyamán férjem szobájába mentem azzal a szándékkal, hogy az érkezett leveleket iróasztalára tegyem, férjem, felém fordítva fejét, végtelen szomorú hangon mondá:

— Az én boldogságom oda van!

— Az enyém is, — felelém némi daczal hangomban, — a tied is?

— Igen, az enyém is. Hisz neked már nem elég boldogtalanságom, még le is alázol. Hiszen úgy bánz velem, mint én utolsó szolgáloményemmel nem bánék. Megszégyenítesz. Azt kérded, mivel? Nem elég megszégyenítő nyilatkozatod a uőstülést illetőleg?

— Jól van. Ha akarod, elmegyek. Elmegyek messzire és soha vissza nem jövök. De ha születendő gyermeked és a világ miatt akarod, hogy maradjak, maradok, de csak egymás mellett fogunk élni és pedig

különböző állítás az, — úgy mond — hogy a kartelnek módjában van a cukorárát mesterségesen fölszórni a végtelenségig, mert nemcsak hogy nem tudta fölszórni, pedig fönnállott ez években, de még egy bizonyos nívón sem tudta föntartani, mert a kartel minden erőlködése mellett is az árak nemcsak hogy nem emelkedtek és nem maradtak meg egy színvonalon, hanem folytonosan csökkentek. Így állunk, t. Ház, e nagy igazságokkal a kartelnek hatásáról és erejéről. (Helyeslés jobbfelől.) Mar most azt kérdelem, lehet-e a gyárosnak egy 11 forint 50 krajczáros cukorárral nem nyereszkesedni, de égisztálni? Lehet? Bocsnatot kérek, mindenki tudja, hogy körül-belül 10 métermázsa répara van szüksége a gyárosnak, hogy egy métermázsa cukrot előállítson. Ha a nyers anyag egymagában, szállítási költség nélkül, majdnem 10 forintba kerül, méltóztatnék hozzászámítani a gyártási költséget, a gyárba fektetett tőkének amortizációját és kamatját; méltóztatnék hozzászámítani a gyáros nyereségét és méltóztatnék azt a kérdést fölvetni, hogy 1 forint 60 krajczárból ezt az összes kiadást lehet-e fedezni? Azt hiszem, mindenki, akinek csak esekély sejtelme van a gyártási költségekről, azt fogja mondani, hogy ez teljesen lehetetlen, amint tényleg úgy is van. (Ugy van! jobbfelől.) Ennek következménye az, hogy a gyárak nem dolgoznak busás nyereséggel és nem zsarolják ki a publikumot, — amint méltóztatnak azt mondani — hanem vannak gyárak, amelyek évről-évre több százezer forintnyi veszteséggel dolgoznak és föntartják magukat veszteséggel is a jobb jövő reményében. (Igaz! úgy van! jobbfelől.) Ez egyszersmind magyarázatot adja annak is, hogy miért csökkentek a réparaárak? A cukorárak megmagyarázzák a réparaárak alakulását is. De fölvetem most azt a kérdést, hogy vajjon nekünk van-e nagyobb szükségünk a prémiumra, vagy Ausztriának? Az a körülmény, hogy gyáraink későbbi időpontban keletkeztek, mint az ausztriaiak, hogy időközben Franciaország és Németország

ugy, mintha gyermekednek nevelője, háztartásodnak vezetője volnék.

E szavak után a nagy izgatottság szülte gyengeség miatt összeestem. Férjem felemelt, magához szorított, dédelgetett és kedveskedő nevekkel illetett.

Nem tudom, meddig feküdtem így férjem karjai között. Mikor kinyitottam szememet és férjem könnyel áztatott jóságos arcába néztem, csak akkor jutott eszembe szomorú helyzetem.

Ki akartam bontakozni karjaiból. Nem engedte.

— Nem jó így élni, — kezdtem — pedig milyen szépen akartam berendezni életünket. Hiszen minden kívánságom csak boldogíthatóságban összpontosult. És ime, bizalmatlanságod mennyi zavart és fájdalmat volt képes okozni. Pedig olyan nagyon szeretlek! Soha kívüled mást nem szerettem. Istenem, édes Istenem, kérlek, adj erőt, időt és alkalmat, hogy bebizonyíthassam önfeláldozó, osztatlan, nagy szerelmemet.

Kibékültünk.

A vihar csak növelte szerelmünket, boldogságunkat.

Megelégedéssel, örömmel telt, minden zajtól és feltűnéstől ment életünk; jó férjem haláláig olyan volt, mint egy művészi kéz játszott édes-bajos Chopin-nocturne.

G.-né Demblitz Regina.

főlemelte a maga prémiumát, az ausztriai gyárak is megerősödtek, arra mutat, hogy a mi gyáraink tényleg nehezebben bírják a küzdelmet, mint az ausztriaiak, amiből logikailag nem az következik, hogy mert kedvezőtlenebb feltételek közt vagyunk, ennél fogva nincs szükség prémiumra, hanem az, hogy mert kedvezőtlenebb feltételekkel dolgozunk, annál inkább rá vagyunk szorulva a prémiumra, (Helyeslés jobbfelől.) mert, ha a prémium megszűnne, elvonjuk azt a csekély támogatást, amelyet a gyárak a prémiumban élveznek, meg vagyok róla győződve, akkor az ausztriai gyárak, mint erősebbek és régiebbek, tovább bírják a küzdelmet, a mi gyáraink pedig hasonlíthatatlanul rövidebb idő alatt össze fognak roskadni. (Ugy van! jobbfelől.)

Van azonban egy más nagyfontosságú momentum is a prémium kérdésével kapcsolatban, és ez a kereskedelmi árumérlegnek kérdése, kapcsolatban a váltó-árfolyamok és valutarendezés kérdésével. (Halljuk! Halljuk!) Ausztriának cukor-exportja 80—85—90 millió forint körül variál évenként, ami oly rengeteg összeg, hogy ha ez a mennyiség kiesik exportunkból, vagy ha jelentékenyen redukálódik, — méltóztatásnak elhinni — annak a váltó-árfolyam alakulására egy kedvezőtlen hatása lesz, hogy a valutarendezés sánszai, amelyek ez idő szerint sokkal kedvezőbbek, mint valaha voltak, végtelenül meg fognak nehezüdni. (Ugy van! jobbfelől.) A szó ezután Károlyi Sándor gróf és Horánszky Nándor tavalyi beszédéből igyekszik kimutatni, hogy ők tavaly még a prémiumrendszer barátai voltak. A különbség csak az, — úgy mond — hogy a múlt évben a cukoripar nem volt rossz helyzetben, aminőben most van. Akkor a t. képviselő urak azt mondták, hogy szükséges a prémium; most, mikor legnagyobb krízisben van a cukoripar, azt mondják, a prémium nem szükséges. Itt a logika! (Élénk tetszés jobbfelől.) Amde az igazság érdekében kötelességem konstatálni, hogy Károlyi Sándor gróf és Horánszky Nándor képviselő urak e fölfogásuk daczára sem fogadták el a múlt évben sem e törvényjavaslatot, de nem a prémium miatt, hanem egészen más szempontból. Nem fogadták el a javaslatot azért, mert nem látták orvosolva benne azokat a sérelmeket, melyeket Magyarország a prémium fölcsúztatásánál szenvedett. Ugyanez alapon vannak ma is a t. képviselő urak és igen nagy örömmel lovalognak e sérelem vesszőparipáján, a nélkül, hogy annyi fáradságot vettek volna maguknak, hogy megvizsgálják e sérelemnek természetét, multját és jelen állapotát. Mindennek előtt konstatálnom kell, hogy jogtalan sérelemről, mint azt elneveztek, különösen Eötvös Károly képviselő ur, beszélni egyáltalában nem lehet. (Ugy van! jobbfelől.) Egy olyan óriási területen a közgazdasági életnek, aminőre a vám- és kereskedelmi szerződés és a fogyasztási adók kiterjednek, egy hosszú idő alatt, 10 év alatt, mint amennyire ez a szerződés megkötött, azt hiszem, hogy semmi sem természetesebb, mint hogy a termelésnek, az exportnak, a forgalomnak, a kereskedelemnek konjunkturái oly változásokat szenvednek, amelyek következtében kiderül, hogy a szerződés egyik, vagy másik diszpozíciója egyik, vagy másik állam érdekének nem felel meg teljesen, egyik-másik irányában sérelmes ez, megtörténhetik egyik vagy másik államra nézve, de ebből azt a következtetést vonni,

hogy azok a férfiak, akik megkötötték e szerződést, abból az intenczióból indultak ki, vagy azzal a tudattal jartak el, hogy ők már most tudatosan meg fogják károsítani a magyar állam kincstárát, azt hiszem, hogy a legjogtalanabb támadás, melyet valaha intéztek. Bocsnatot kérek, nem igaz, mert éppen a jelenlegi tényleges állapot bizonyítja azt, hogy mennyire nem igaz az. Hogy a szerződés egyik vagy másik pontja sérelmessé vált Magyarországra nézve időközben, az pusztán a véletlennek, az előre nem látott konjunkturák alakulásainak következménye.

Azt hiszem tehát, t. Ház, a tényekkel a leghatározottabban ellenkezik és a tényeknek leghatározottabb és legvakmerőbb elferdítése az, ha valaki, mint Mezőssy t. képviselő ur, palam et publice azzal áll elő, hogy ime a magyar kormány oda viszi a dolgot, hogy a szegény gazda-közönség Ausztriát 9 millió forinttal segíti a prémiumban. Aki tudva ilyet mond, az valósággal elferdíti a tényeket, mert sem 9, sem 3, sem 2 millióval nem segítjük Ausztriát és amit fizetünk, azt fizetjük a mi exportunknak és a mi gyárainknak. És ha Ausztria nagyobb mértékben van érdekelve a cukoriparnál, mint mi, — mert több gyár van — ennek a nagyobb mértékű érdekelttségnek megfelelőleg óriási nagy részét a 9 milliónak ő fizeti a saját zsebéből.

Áttér ezután a határozati javaslatokra, melyek szerinte idegen jelszók után indulnak. Az első javaslat, amelyet Komjáthy Béla t. képviselő ur tett, az volt, hogy hozzuk be a differenciális megadóztatást a cukornál, ami annyit jelent, hogy a finomított cukrot adóztassuk meg erősebben, a kristálycukrot pedig kevésbé erősen. Megvallom, nem látom be ennek az adóztatási rendszernek az előnyeit. Tudjuk, t. Ház, hogy egy gyár van Magyarországon, amely kristálycukrot állít elő. Miután az előállítás költsége kisebb, természetes, hogy a piaci ára is olcsóbb ennek a kristálycukornak. És mindezek mellett is semmiképpen sem tud a kristálycukor meghonosodni, mert úgy látszik, hogy a háztartásokban nem kedvelik és a magasabb ár mellett is inkább a finomított cukrot vásárolják. Hogy már most ily körülmények közt mi értelme volna annak, t. Ház, hogy egy publikum által semmiképpen be nem vett és különben is olcsóbb cukornak kedvezményeket adjunk, azt én belátni nem vagyok képes, legfőleg az volna az eredménye, hogy a finomító gyárak helyzetét még súlyosabbá tessék, mint aminő jelenleg és mindenesetre egy teljesen elhibázott iparpolitikai eljárást követnénk. A második javaslat az önálló vámterület fölállítására. Hogyha minden más szempontból, állattenyésztési szempontból szükséges volna Magyarországra az önálló vámterület, — amint hogy az — még akkor is azt kellene mondani, hogy a cukoripar szempontjából abszolúte nem kívánatos az önálló vámterület és a különböző elvek szerint való megadóztatás, mert ennek az lenne a következménye, hogy akkor Ausztriának sokkal erősebb iparával nemcsak a külföldön, de még itt a belföldön sem volnának képesek versenyezni.

Ide tartozik azután egy másik intézkedés, amelyet már Mócsy Antal képviselő ur és az ő nyomán Károlyi Sándor gróf képviselő ur (Mozgás balfelől.) javasolt, (Halljuk! Halljuk!) nevezetesen a repatermelés apasztása. Hát, tisztelt Ház, azt mondják a

képviselő urak, hogy tekintettel ama veszelekre, amelyek 1867. bekövetkezhetnek, a kormánynak kötelessége a répatermelést apasztani. Hogy miképpen méltóztatnak ezt kívánni, arra nevez nem nyilatkoztak. Talán úgy, hogy a kormány törvényhozási, vagy adminisztratív uton rendelje meg a gazdáknak, hogy neked pedig ennyi meg ennyi répánál többet nem szabad termelned? (Derűtség jobbfelől.) Hát, tisztelt Ház, azt hiszem, hogy ilyen eszmékkel foglalkozni egyáltalában nem lehet, hogy a kormány hatalmi szóval állapítsa meg, hogy ki mennyi répát, mennyi krumplit, mennyi káposztát termeljen.

Eppen ilyen idegenből importált, saját viszonyainkat számba nem vevő követelés az, hogy indítsunk hadjáratot az osztrák és magyar cukorgyárosok szövetségére ellen, melyet kartelnek neveznek, mert ez a szövetség emberfeletti erővel bír és felszólja a cukorárakat a végtelékig, kizárja a szegényeket ennek segítségével a szegény fogyasztó közönséget, másrésztől leszorítja a repa-árakat és kizárja a termelőket.

Ezek után, t. Ház, méltóztatassanak megengedni, hogy átterjek Eötvös Károly t. képviselő ur beszédjére, kiknek beszédével foglalkoznom annyival inkább megokolt, mert ama közjogi fejtegetés, melyet a t. képviselő ur itt előadott, képezte ugyyszólván a mintáját a későbbi beszédeknek és a többi t. képviselő urak ugyanazon a nyomon haladtak, mint Eötvös Károly t. képviselő ur.

Eötvös Károly t. képviselő urnak egész beszédje azt az impressziót tette reám, hogy a t. vitarendező bizottság nagyon szorongatta a t. képviselő urat: tartson beszédet (Derűtség jobbfelől) s a képviselő ur akarva, nem akarva belement, teljesítette a vitarendező bizottság kívánságát és tartott egy beszédet a cukorkérdésről, tehát oly kérdésről, melylyel a t. képviselő ur, azt hiszem, ebed után fekete kávéval talán gyakrabban, de máskülönbén igen ritkán foglalkozik. (Élénk derűtség jobbfelől.) Ennek a körülménynek tulajdonítható csak, hogy tartott a képviselőházban oly beszédet, amely mindenre inkább alkalmas, mint arra, hogy az ő parlamenti szónoki nimbuszát emelje.

Ezek után a képviselő ur közgazdasági fejtegetésekbe bocsátkozik s áttér a cukorprémium, fogyasztási adó, restitúció stb. kérdéseire és a következő igen tanulságos eredményre jut közgazdasági szempontból. Azt mondja, hogy a miniszter, már t. i. én, 1867-ben — dacára annak, hogy akkor nem voltam miniszter — (Derűtség jobbfelől.) összehavartam a cukoradó-restitúciót a cukoradó-bevételekkel. Egyszóval nem egyenrangú és nem egyforma faktorokat a kormány összehavart. És azt mondja: (Olvassa.) „Valamint büntetés illeti azt a gyermeket az iskolában, aki a különböző természetű tényezőket összehavartja, a forintot a krajczárhoz adja, épp úgy büntetés illeti azt a kormányt is, amely a különböző közgazdasági tényezőket összehavartja, mert — mint a képviselő ur igen szellemesen kifejti — más dolog a nyers adóbevétel, a cukorgyártás és más dolog a kivitel, más dolog a prémium és más dolog a restitúció. (Derűtség jobbfelől.) Én koncedalom, hogy mindezek más dolgok, ámbar bizonyos összefüggés megis van ezek között, azt is koncedalom, hogy büntetés illeti azt a gyermeket, aki a különböző faktorokkal egyformán bánik el, és csak arra kérem, méltóztatassanak a képviselő urnak koncedálni

azt, hogy nem illeti dícséret azt az atyát sem, meg ha honatya is, aki a különböző faktorokkal egyformán bánik el és egyforma merészséggel mond iteleket olyan dolgok felett, a melyekhez a nem ért. (Nagy derűtség és tetszés jobbfelől.)

Az 1896. évi XIX. törvényekben az van mondva, hogy felemeljük a prémiumot öt millió forintról kilencz millióra, az ebből származó tehertöbbletet pedig fedezzük abból a bevételből, amely abból származik, hogy egyidejűleg a 11 forintos adót 13 forintra emeljük. Eötvös Károly képviselő ur fölolvasta annak az ausztriai alkotmánytörvénynek 14. §-át, amelyben az van mondva, hogy az osztrák kormány bizonyos esetekben törvénytörlő császári rendeleteket bocsáthat ki, fölteve, hogy azok sem az alkotmány alapelveit, intézkedéseit nem módosítják, sem ingatlan államjóság eladását nem involválják, sem pedig az államkincstár állandó megterhelhetését maguk után nem vonják. Azt hi sem, hogy ebben az esetben sem ingatlan államjóság eladásáról, sem pedig az alkotmány alaptörvényeinek módosításáról nincs szó. Marad tehát tisztán az államkincstár állandó megterhelhetése. De ha a t. államjogászok elolvasták volna az ausztriai és magyar 1896. évi törvényt, láthattak volna, hogy itt az államkincstárnak sem ideiglenes, sem állandó, sem kiesiny, sem nagy, sem semmi néven nevezendő megterhelteséről szó sincsen, mert hiszen nem az államkincstár fizeti a prémiumot, hanem fizetik első sorban a cukorgyárosok és az ebből származó bevétel fordítatik azután a prémiumtöbbletnek a fődözésére; tehát az államkincstárnak semminemű megterhelteséről ez alkalommal szó nincs. Mindezt csak azért említettem föl, hogy rámutassak arra, hogy Eötvös Károly képviselő ur valószínűleg életében egyszer értett egyet az ausztriai államjogászokkal és akkor is oly esetben, amikor azoknak abszolúte nem volt igazuk. (Tetszés a jobboldalon.)

T. Ház! Eötvös Károly képviselő ur végül az 1867. XII. t.-cz. szempontjából bírálja ezt a javaslatot és itt újból egy javaslatot tesz, és míg beszéde folyamán — a mint olvastam beszédének ide vonatkozó passzusát — azt mondja, hogy ha szerződés alakjába volna öntve ez a dolog, akkor abba belenyugodnék, beszédje végén újból fordul egyet és azt mondja, hogy még ha szerződés alakjában volna is, akkor sem fogadna el. Tehát ez a harmadik fordulat ugyanebben az egy kérdésben. Nem fogadná el pedig azért, mert ő Ausztriával csak akkor lépne szerződésre, hogy ha a magyar törvényhozás Ausztriának alkotmányos népképviselőivel állna szemben. Ez idő szerint mi csak az osztrák kormánnyal állunk szemben, ergo ő semmiféle szerződést Ausztriával kötni nem hajlandó. És ezt a tételt bizonyítja a t. képviselő ur bő idézetek által az 1867. XII. t.-cz.-ből.

Azt hiszem, teljesen kárba veszett a képviselő urnak egész bizonyítási apparátusa, mert olyan valamit cáfol, amit senki sem állított. Mert sohasem jutott eszébe a kormánynak azt mondani, hogy Ausztriával szerződést akar most kötni. Szerződésről ez alkalommal sincsen szó. A szerződés fönnáll 30 év óta, megkötött az 1867. évi XII. t.-cz. következtében az 1867. évi XII. t.-cz.-ben, az első vám- és kereskedelmi szerződésekben. Ezek a szerződések, t. Ház, állapítják meg azt, hogy a fogyasztási adókra vonatkozólag egyforma elvek szerint kell a

törvényeket megalkotni. Ami azonkívül történik, a különböző fogyasztási adó-törvények, mint a cukoradó, szeszdó, petróleumadó, a 96. évi XIX. t.-cz és a jelen törvényjavaslat is, már nem szerződés, hanem a megkötött szerződések végrehajtására vonatkozó, ennek a végrehajtásnak egyik stádiumát jelző intézkedés. Ennek fogva, t. Ház, 1867-ben, mikor ezeket a kérdéseket tárgyalták, szintén nem jutott eszébe senkinek, hogy ezeket szerződés alakjába öntse. 1868-ban, mindjárt a kiegyezés után, létrejött az első szeszdó-törvény, ugyanolyan, mint a mai cukoradó, vagy bármely más fogyasztási adó-törvény. Eötvös Károly t. képviselő urnak, aki jelen volt azokon a tárgyalásokon, s a kinek befolyása volt e törvények megalkotásánál, nem jutott eszébe akkor, hogy ezeket szerződés alakjába kell öltöztetni. Most 30 év után fődözi föl, hogy ennek szerződési alapot kell adni. Lehet t. Ház, hogy elfelejtette, — mert hiszen régen történt, akkor még a képviselő ur Lu-škandl-lal sem értett egyet; most már egyetért vele. (Tetszés a jobboldalon.)

T. Ház! Bocsánatot kérek, hogy annyira igénybe veszem figyelmét. (Halljuk! Halljuk!) de azt hiszem, kötelességem annyit hallgatás után megtenni észreveteleimet a fölhozottakra. Van egy figyelemre méltó momentum ebben a vitában; figyelemreméltó és egyszersmind sajnálatos is. S ez az, hogy míg régebben e Házban a különböző társadalmi osztályok érdek-ellentétének kérdése csak elvételre hozatott szóba: az utóbbi időben s kivált e vitában majdnem minden egyes szóhoz arra törekedett, hogy a legélesebb ellentétet konstruálja és konstatalja a szegények és gazdagok, a munkások és tőkésök, a jogos és jogtalan tőke, az ingatlan tőke és a mobil tőke között. S ezt oly időpontban tették, aminő az aratási idő, amidőn az ily doktrínák az ország összes gazdasági érdekeire, összes gazdaközönségére a legvégzetesebb hatással lehetnek. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Nem hiszik-e önök, hogy midőn oly tanokat hirdetnek itt, a legveszedelmesebb társadalmi forradalom magvait hintik el? (Élénk tetszés jobbfelől.) Legyenek meggyőződve, hogy ha sikerül önöknek a birtoktalanok bírvágyát és szenvedélyét oly mértékben fölzigatni, (Ellenmondás és derűtség balfelől) hogy egyes tettekben kezd nyilvánulni: nem fog az megállni a korlátok között, melyek közé önök akarják szorítani, nem fog megállni az antiszemitizmus korlátai között, hanem át fog terjedni oly területekre is, melyekre önök talán nem tartják kívánatosnak, ellene fog fordulni ama tőkének, melyet önök jogosnak és hazafiának deklarálnak, a középbirtoknak, a nagybirtoknak, a hitbizományi birtoknak s annak a tőkének, melynek az a rendeltetése, hogy pro piis finibus szolgáljon. (Élénk helyeslés jobbról. Nagy zaj a bal és szélsőbaloldalon.)

De mit vitatkozom itt oly érveléssel szemben, melynek őszintesége és komolysága iránt ma már senki sincs kétségben? Hisz mindenki tudja, a képviselő urak maguk is bevallották, hogy az a hadjárat, amelyet itt megindítottak, tulajdonképp nem a cukorprémium ellen irányul, amelynek önök közül is mindannyian, akik a közgazdasági kérdésekben belátással bírnak, el kell, hogy ismerjék szükségességét. (Egy hang balfelől: Nem áll!) Más dolog, amit a képviselő urak ettől a vitától várnak. Két célja van ennek: az egyik az ideális, naiv lelkek előtt

teleg és ez az, hogy a senki által meg nem támadott és nem veszélyeztetett közszabadságot, a sajtószabadságot önök minden áron meg akarják védelmezni és pedig a ezukor-premium révén. (Tetszés jobbfelől.) A másik pedig már sokkal realisabb, a realisabb fel-fogású embereknek az a célja, hogy ezt a kormányt megbuktassák. (Igaz! Ugy van! bal és jobbfelől.) Mert sikerült valakinek a t. képviselő urakkal elhitetni, hogy abban az esetben, ha ez a törvényjavaslat egy bizonyos idő alatt törvénynyé nem válik, akkor ennek a kormánynak vége. Az, a ki önökkel ezt elhitette, vagy amitő, vagy őn-maga meg volt csalva. (Tetszés jobbfelől.) És igen kívánatos lett volna, ha a képviselő urak alaposan utánjártak volna a dolognak, mielőtt egy olyan kampány-ra határozták el magukat, melylyel a törvényhozás működését, fájdalom már hetek óta visszatartják. (Helyeslés jobbfelől. Mozgás, zaj bal-felől.) Azonban én megnyugtathatom és ha szük-séges, meg is vigasztalom a t. képviselő urakat, hogy a törvényjavaslat sorsa és a kormány sorsa között semmiféle összekötés nincs, de akár lesz ebből törvény, akár nem, akár most, akár később lesz belőle törvény, biztosíthatom, hogy a kormány bukása attól bekövetkezni nem fog, mert nem következhetik be a dolog természeténél fogva. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) De ha nem lesz törvény a törvényjavaslatból, az még sem fog nyomtalanul elenyészni, annak meglesznek a maga következményei. (Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) És pedig meg lesz első sorban az a következménye, hogy önök megkárosítják az ipart, melynek érdekeit eddig pedig szívükön hordták. (Élénk helyeslés és tetszés jobbfelől.) Megkárosítják a mezőgazdaságot, melynek első és kizárólagosan privilegizált képviselői gyanánt kívánják magukat föltüntetni. (Nagy zaj és mozgás bal-felől.) Megkárosítják az állam-kincstárt, melytől bizonyos adókat elvonnak, megkárosítják a közérdeket, mert a vita hosszúsága által lehetetlenné teszik, hogy bizonyos más, az ország érdekében szükséges törvények megalkothatók legyenek, és megkárosítják mindenenk föltt az alkotmányosságot és parlamentarizmust. (Élénk helyeslés, tetszés és taps jobbfelől.) Mert ez eljárásuk által mind tágabb és tágabb körben adnak tápot annak a fölfogásnak, amiről egyes képviselő urak vezérczikket is írják, hogy ime az alkotmányosság tullelte magát, a parlamentáris rendszer olyan, amely helyesen funkcionálni nem tud. Én, t. Ház, nem vindikálom magamnak a jogot, hogy az önök eljárása föltt bármiféle ítéletet vagy bírálatot mondjak: a bírálatot el fogja mondani a nemzet közvéleménye (Zaj. Fölköltások bal-felől: Nyugodtan várjuk!) és pedig első sorban a magyar nemzet közvéleménye, mert Magyarország érdeke a legszorosabb összefüggésben van a parlamentarizmus érdekével és én meg vagyok nyugodva abban, hogy ez az ítélet, ez ez a bírálat igazságos is lesz. Mi nem vindikálunk magunknak jogokat, de igenis vannak kötelességeink. Ezt a kötelességet igenis teljesíteni fogjuk és ez abban áll, hogy meg fogjuk akadályozni, hogy önök a parlamentarizmust elvét megsorbítsák és meg fogjuk akadályozni, hogy önök a parlament működését megbénítsák vagy lehetetlenné tegyék. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Kérem a t. Házat, méltóztassék az előadottak alapján a összes határozati javaslatok mellőzésével a törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alap-

jául elfogadni. (Hosszautartó zajos éljenzés és taps jobbfelől.)

Emléktábla-leleplezés Brassai szülőházán.

— Saját tudósítónktól. —

Meghatóan kegyeletos ünnepély lefolyásának valánk tanui Toroczkó-Szent-Györgyön július 18-án d. e. 11 órától kezdve. Ekkor vette kezdetét a Brassai-ünnepély, a magas küldöttségek bevonulásával. Ez időre bámulatos szorgalommal, hangyanyüzséssel teljesen helyre állította a nép az előnap délutánján árviz okozta romlásokat; eltávolította az iszapos törmelékét, s állított két díszes diadalkaput. Az ünnepélyre jövő s Toroczkón át közeledő vendégek az összes templomok harangzúgása közt pont 11 órakor érkeztek meg. S tekintettel a borongós időre, 60—70 távolból érkező vendégnél többre számítani nem mertünk, de örvendően csalódtunk, mert a jöttek száma 150—160-ra tehető.

A leleplezési ünnepélyen a m. t. akadémiát dr. Márki Sándor képviselte, az erdélyi muzeumegyletet dr. Apáthy István, a kolozsvári tud. egyetemet dr. Szádeczky Lajos egyetemi tanárok. Megjelentek azonkívül Kolozsvárról Nagy Lajos unitárius esperes, Boros György, dr. Versényi György, dr. Szabó Dénes, Szabó Sámuel tanárok, Pákey Lajos mérnök és többnek családja is. Nagy-Enyedről az elhunyt tudós közeli rokona Albert Iván, a kir. államépítészeti hivatal főnöke, Uray László és családja s még többen. A vasúton érkezőket a tordai vasúti állomáson a rendező bizottság nevében Sándor Kálmán kir. táblai bíró fogadta, ki az Emke tordaranyosmegyei választmányát is hivatalosan képviselte az ünnepélyen. Tordáról 5 kocsi csatlakoztak az emlékünnepélyre kirándulók a kolozsvári vendégekhez, s együtt vonultak ki az Aranyos gyönyörű völgyén Toroczkó-Szent-Györgyre.

A nagy közönség azonnal az unitárius templomba vonult, amely 500 lelket képes befogadni, de ez alkalommal 300—400 is kün rekedt a helybeliekből; mert megjegyzendő, hogy Toroczkóról is nagy számmal jöttek az ünnepélyre. Első hely a vendégek. A toroczkói életrevaló zenekar két darab eljátszása közben (Himnusz és Szózat), melyeket fennállva hallgatott a közönség, mondotta el unitárius egyh. főjegyző s esperes Nagy Lajos szép költői gondolatokban gazdag imáját. Mind a megérkezésnél, mind a templomból kivonulásnál a helybeli jól szervezett tűzoltók tartottak rendet Mészáros József segédtséget tapintatos rendezése mellett. A közetlen szomszéd lelkész lak előtt a közönség helyet foglalván, eközben a zenekar egy darabot ismét eljátszott. Ennek végzetével ünnepélyrendező b. elnök Thoroczkay Lajos ur rövid megnyitójá után (miközben a lepel az emlék-tábláról legördült) dr. Martin Sándor mint a magyar tud. akad. küldöttje, utána dr. Szádeczky Lajos mint a kolozsvári tud. egyetem küldöttje, dr. Apáthy István mint az erd. muzeum küldöttje, egyetemi tanárok és Boros György unitárius theol. dékán tartották meg nagy hatást keltő beszédeiket. Végül Józán Miklós toroczkói lelkész alkalmi ódáját költői hévvel szavalta el. Ezek után a zenekar által előadott egy-két darab mellett a népviselet lett bemutatva, ami nagy gyönyörűségére szolgált különösen azoknak, kik ez alkalommal jöttek először Toroczkó regényes és kies völgyébe. Majd a távoli

vendégek a Thoroczkay Sándor szépen gondozott parkját bejárva, annak a várom felőli részéből gyönyörködtek a természet változatos szépségeiben, míg nem a banketre vonulásra a jeladás bekövetkezett.

Bankettartásra a g. Thoroczkay M. ur csüre volt ügyesen zöld ágakkal maszkirózással feldíszítve, hogy abban mindenki gyönyörködött. Étel és ital kifogástalan jó és izletes volt ami a vállalkozó Tangel J. dicséretére szolgál.

A pohárköszöntők sorát (a király és családjára) Thoroczkay Lajos kezdte meg, s folytatták: Csiky Viktor, dr. Szádeczky Lajos e. t., Sándor Kálmán, dr. Márki Sándor e. t., Siménfalvi György, Boros György, Székely László, Józán Miklós, Létay Domokos, az utolsó tósztot dr. Szádeczky L. e. t. mondotta bucsuzóul: kifejezést advan annak, hogy a vasut, melyen ott-honukba menendők, „nem áll s nem vár“, menniök kell, s egyszersmind e községet előzetesen is felhívta, hogy tömeges képviselével annak idején Kolozsvárt felállítandó Brassai-emlék leleplezési ünnepélyére jelenjek meg. Hiszem és remélem, hogy a község e felhívásnak szépen meg fog felelni. (A földműves osztály előkelői templomi alkalmakra használni szokott öltözéttel.) Mert merem feltenni és állítani, — ha nem csalódom — hogy e község a Brassai születésháznak emléktáblával való megjelölésével azt tette, amit aranylag sem város, sem község még nem tett, hogy egymaga, minden gyűjtés s masok hozzájárulása nélkül tekintetben, amit tehetett, sőt, a Toroczkó által felajánlott mennyiséget sem fogadta el.

A szeptember sikerért, eredményért, dicsőségért a tisztelet és elismerés jutalma első helyen Thoroczkay Lajos urat illeti; de köszönetre és elismerésre kötelez mindnyájunkat Thoroczkay Sándor ur az emlékkő helyreállításánál tanúsított fáradozásai, utasításai, s ezekkel járt aldozataiért. Mindkettőnek azonban jobb keze, végrehajtó közege Csiky Viktor ur halánk s köszönetünk kifejezésére kötelezett. Éljen T.-Szt.-György hazafias közönsége, a lelkes vezetők és tanítók utmutatása mellett.

T. Vári.

Pályázati hirdetés.

A nagyenyedi m. kir. vinczeller-iskolában folyó évi október hó 1-en kezdődő 3 éves tanfolyamra 5 félóztöndijas helyre pályázat nyitattik.

Pályázati feltételek:

1. Tizenhat évet betöltött életkort igazoló keresztlevél.
2. Erős, egészséges, munkát bíró testalkat és védhímlő-oltásról tanuskodo orvosi bizonyítvány.
3. Legalább 4 elemi osztály elvégzését igazoló iskolai bizonyítvány.
4. Születési hely, községi előjárása által kiállított erkölcsi bizonyítvány.
5. Szülők vagy gyámok beleegyezési nyilatkozata melynél fogva kötelezik magukat, hogy a felvett tanulót 3 év eltelté előtt az intézetből ki nem veszik.
6. A jelzett hiteles és rendszeren bélyegzett bizonyítványokkal felszerelt folyamodványok legkésőbb augusztus hó 15-ig a nagyenyedi m. k. vinczelleriskola igazgató-ságához intézendők, honnan a folyamodók felvételök ügyében rövid idő alatt értesíteni fognak.
7. Az intézetben egy évet önköltsegen töltött; katonai kötelezettségnek eleget tett; kertészet, szőlőszet, pincészet körében már

6. oldal.

működött, vagy kádásmesterséget tanult egyének, ha ezen minősítésüket hiteles bizonyítványokkal igazolják, a felvétel- és ösztöndíjak elnyerésénél előnyben részesülnek.

Figyelembe veendő k:

a) Az intézetbe felvett növendékek fehérenemű és egyéb állásukhoz illő czelszerű ruházatról, nemkülönbén író-, rajz- és kisebb munkalati eszközök: kések és ollókról önmaguk tartoznak gondoskodni; lakást, ágyát, ágyneműt világítást, orvosi kezelést és gyógyszerket azonban ingyen nyernek.

b) Az egész ösztöndíjat élvezők teljes ellátásban: reggeli, ebéd, vacsora és mosatásban részesülnek; a fel ösztöndíjasok ellenben ugyan az egész ösztöndíjasokkal egyenlő ebédet és vacsorát kapnak, de az ezen etkezésekhez szükségeltető kenyérről, továbbá reggeli és mosatásról önmaguk tartoznak gondoskodni.

c) Ösztöndíjban nem részesülő, önköltséges tanulók, amennyiben a növendékek száma a 24-et meg nem haladja, az a) pont alatt foglalt előnyökben részesülnek, ellátásukról azonban önmaguk tartoznak gondoskodni, s az intézeti elemezőnél havi 7 frtért fél, 14 frtért pedig teljes ellátást nyerhetnek. A fel ösztöndíjat élvezők is havi 7 frtért vagy az elemezővel megalkuvás útján teljes ellátásban részesülhetnek.

M. kir. vinczeller-iskola igazgatósága.
Nagy-Enyed, 1897. év július hó 22-én.

Morágyi Istrán,
igazgató.

Vegyes hírek.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Nagy Sándort, a nagyenyedi Bethlen-főtanoda jeles képzettségű helyettes tanárát, a zilahi ev. ref. gimnáziumhoz rendes tanárrá nevezte ki.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter Simó Belát az abrudbányai kir. járásbíróshoz írnokká nevezte ki.

— **Városi közgyűlés.** Nagy-Enyed r. t. város képviselőtestülete f. hó 26-án hétfőn d. e. 10 órakor közgyűlést tart a városház dísztermében. A közgyűlés nevezetesebb tárgyai lesznek: Tanács jelentése a fűgédi erdőügyben a regale-papírok beváltásáról. Nev szerinti szavazás: az Elteto-féle fötéri házastelek megvásárlása tárgyában, a Felső-Orbó község részére a szabad erdőből kiszakítandó terület cseréje, valamint a Donogány-féle telek megvásárlása végett. A kulturmérnöki palota felépítése iránt a vállalkozókkal kötött szerződések bemutatása.

— **Térzene.** Ifj. Káló Géza zenekarvezető ez uton is értesíti a város közönséget, hogy e hó 25-től kezdve vasárnaponként, részben a városház előtti téren, részben pedig a sétateren, jól szervezett zenekarával hangversenyt rendez.

— **Friss vizet az uszodába!** A helyben fürdőző közönség érdekében emeljük fel szavunkat. Nagy-Enyed város a helyi viszonyokhoz mérten elég tágas és tisztességes uszodával rendelkezik, melyet bérbe ad és amelyert, a csekély fentartási költséget tekintve, elég tisztességes bérösszeget kap. Ezek a fentartási költségek persze lehetnének nagyobbak is, ha az uszoda be rendezésére, annak jó karban tartására több gond fordítottatnék, mint amennyi fordítottatik, mivel azonban a létező állapotok ezen irányban elég tűrhetőek, az úgy ezen ágat, ez alkalommal, csak így, per tangentem

kivántuk érinteni. Hanem van egy más, nagyobb baj az uszodában, egy olyan baj, amelyről igazán el lehetne mondani, hogy: „valami büzlök Dániában”. És ez a büzlök valami éppen az, aminek az uszodában a legtisztábbnak kellene lenni és pedig nemcsak köztisztasági, hanem közegészségi szempontból is, t. i. a víz. Mi azt hittük, hogy a birtokos város éppen azért bizta meg az uszoda felügyeletével egyik tagul a városi orvost, hogy az ilyen egészségellenes állapot elő ne fordulhasson és ime nemcsak hétről hétre, hanem fájdalom idényről idényre kénytelenek vagyunk tapasztalni, hogy a felügyelettel megbízott városi orvos ur nem veszi észre, hogy az uszoda vizét egy héten csak egyszer változtatják, cserélik ki frissel, nem veszi észre, hogy a víz vasárnap — a változtatás után közvetlenül — kitérő, — hétfőn jó, — kedden tűrhető, — szerdán kezd kellemetlen módon piszkos lenni, — csütörtökön már büzlök, — pénteken élvezhetetlen — szombaton pedig már egyszerűen messzire kerülendő. Amint hogy a nagy melegében és a nagy kereslet mellett nem is lehet másképpen. Miután pedig a felügyelettel megbízott városi orvos ezt észre nem veszi, felkérjük a városi tanácsot, hogy a fürdőző közönség érdekében ez tton vegye tudomásul ezen, csaknem tűrhetetlennek mondható állapotot, annál inkább, mert a közönség most, midőn a cserét, záportartó stb. szintén fürdőzésre is használt vize elmaradt, nagyon reá van utalva az uszodára, és ezen élvezetért elég tisztességes árat is fizet, — az pedig nagyon kellemetlen állapot, hogy ez az élvezet a hétnek csak három napján legyen élvezet és a többi napokon csak fizetség, valódi élvezet nélkül!

— **Állatbetegségek.** A mostoha gazdasági év csapásaihoz újabb az állatok járványos betegségei is járulnak. Számos közönségben a sertésvesz, Csora, Túr községekben pedig és Gyulafehérvárt a ragadós száj- és körömfajás lépett fel járványszerűleg.

— **Adomány.** Iá. Kun József cukrászdájában e hó 22-én az ott időző vendégek által ismeretlen célra 30 kr hagyatott az asztalon; ezen összeget nevezett cukrász, minthogy őt ez nem illette meg, a városi szegény-alap javára fizette be.

— **Sertésvesz.** Újabbán Megykerék és Borbánd községekben lépett fel járványszerűleg a sertésvesz és mindket község sertésállománya zár alá vétetett.

— **A lovardába** csütörtökön az igazgató jutalomjátéka vonzott ismét nagyszámú közönséget. A jóvaló társulat, látván a közönség érdeklődését, még egy pár előadást tart távozása előtt, melyre annál inkább felhívjuk a közönség figyelmét, mert egészen új számokat is fognak bemutatni.

— **Meghívó.** A Nagyenyedi Általános Ipartestület 1897. évi augusztus hó 1-én saját pénztára javára a sétateri fedett táncz-helyiségben zártkörű nyári tánczmulatságot rendez. Nagy-Enyed, 1897. jul. 20-án. Az előjáróság. Belépti díj: családjegy 3 személyre 1 frt 20 kr, személyjegy 60 kr. Jegyek előre válthatók Pap János ur gyógyszerárában és Vajda Peter ur kereskedésében, este a pénztárnál. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté este 5 órakor.

— **Jakab Elek halála.** Szentgericzei Jakab Elek országos levéltárnok folyó hó 22-én delután fél három órakor meghalt. Jakab Elek Szent-Gericzen született 1820.

február tizenharmadikán. Az ügyvédi vizsga letétele után Marosszéken táblabíróvá választották meg. Ő vitte hírül 1848-ban mint az ellenzék küldöttje a miniszteriumnak a kimondott uniót. A szabadságharc kiütésekor Kossuth-husár lett. Több ütközetben tüntette ki magát, amiért Bem apó a katonai érdemjelt tüzte mellére. Az abszolutizmus alatt sokáig synylódott a börtönben. A tudományos akadémia 1870-ben levelező, 1889-ben rendes tagjává választotta. Számos becses művével, melyek közül kivalik: Kolozsvár története, Az utolsó Abafi, Dávid Ferencz emléke, Az erdélyi viszonyok ismertetése, maradó emléket szerzett magának a magyar irodalom történetében. 1867-ben nevezték ki az országos levéltár vezetőjévé és ezen állásban működött egész haláláig.

— **Tánczvizgalom.** A marosújvári vadászársulat felerészben a felvinczi árvízkarosultak —, felerészben pedig a helybeli bányász-zenekar hangszereinek beszerzési költségei javára 1897. évi augusztus hó 8-án a „Liget“-ben nyári tánczvizgalmat rendez. Belépő-jegy ára: a „Liget“-be személyenkint 20 kr, a tánczterembe 50 kr. Családjegy 1 frt 20 kr. Belépő-jegyek előre Virág János urüzletében s este a pénztárnál válthatók. Felülfizetéseket a segélyezendők részére s nevében köszönettel fogad s hirlapilag nyugtázz a rendezőség. Kezdeté este 1/28 órakor. Vendéglős, cukrász s táncz-zenéről gondoskodva van. A tánczvizgalom kedvezőtlen idő esetén is meg fog tartatni.

— **A Magyar Bazár** július 16-iki száma a gazdag divatrészen kívül pompás színes divatkepet és érdekes szépirodalmi emléket hoz, melyen a következő cikkek találhatók: Nőemancipáció, írta La France. Hangulat, írta E. Salburg grófné. A nők munkaköre. Fővárosi éjszaka. A nagyvilágból stb. A boríték tartalma: A zsidó nő toilletettikái, írta Vicomtesse de Zézay. Kertészet. A kertí munka júliusban, Kodolányi Antaltól. A bazsalikon, írta Kunst János. Egészségi tanácsadó. Vegyesek. Fürdői hírek. Hasznos tudnivalók. Apróságok stb. A Magyar Bazár havonként négyszer jelenik meg. Előfizetés ára 2 frt negyedévenként.

Meteorologiai jelentés jul. 21-től jul. 24-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erő- sége	Bor- lat	Csapadék	Hő napi max. min.
21	7	58.5	+20.0	S ₁	5	—	
	2	56.4	+29.2	S ₂	1	—	+30.2 +17.9
	9	57.9	+21.0	—	1	—	
	7	58.0	+21.4	—	1	—	
22	2	57.6	+30.0	NE ₃	3 ●	—	+32.0 +16.8
	9	59.8	+22.4	W ₁	1	—	
	7	59.3	+22.0	N ₁	8 ●	1.6	
23	2	58.3	+23.8	S ₂	7	—	+24.8 +16.8
	9	59.6	+18.0	W ₁	10	—	
	7	59.2	+20.1	SE ₁	3 ●	1.9	
24	2						
	9						

Kilátás: Változóan felhős és esőre hajló.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél, E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1—10-ig. Borulat foka = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég, △ = dara.

Csarnok.

A győzelem.

— Irta: Sallak Róza. —
(Folytatás.)

Nemsokára ajtók becsapódása hallatszott, egy egész sor ablakot nyitogatott ki Rika. A kastélyba újabb vendégeket vártak; dalolva porozott, takarított a lány.

De aztán nem végezte be a dalt, amire fogott, hirtelen rossz kedve támadt, egész szóltanul porogtató a falat, s szedegette lefele a pókhálókat.

Az inas, kit Jenő mellett az öltözködésnél segédkezni láttunk, ott ólalkodott a folyosón, mindig ott settenkedett, hol Rika dolgozott; előtte való este látta a leányt a komornyikkal ölelkezni, hátha ő is megpróbálhát, hátha megkaphatna egy csókot a szép Rikától.

Bement, hol a lány még mindig a pókhálókat szedegette; ez rá sem ügyelt, dolga lesz bizonynyal, keres valamit.

— Ugyan miért hallgatott el? . . . — Hisz olyan gyönyörűséges hangja van, mint a házgodnók rigójának.

— Mi bajod? — Szeded ki magad innen, nyavalyás? Dolgom van, ne boszants.

De a fiu enyelegni kezdett vele, közelebb ment s lekapta a piros kendőt fejeéről.

Az ablakon állott a lány, felső részét porolta.

— Ugyan mi lelt? Add ide azt a kendőt, teie lesz porral a hajam.

— Nem én! Nem adom, míg egy csókot nem kapok.

Rika leugrott, a pókhálóval telt tollseprűt belevágta a Lajos arcába.

— Nesze! Kell még? s kikapva a kendőt az elbámult Lajos kezéből, kilökte az ajtón, még egyszer utána kiáltva:

— Eljössz, még? kell még? . . .

Ugy szedte a lábát a felsült legény, de úgy, de a pókhálót alig tudta leszedni az arczáról.

— Na ez rosszul sikerült, — mormogá menés közben — tudja Isten, ma mindenki haragszik. S azután egy hét mulva is elkezdte Rikát, mert az olyan mérges szemekkel nezett rá. — Te éretlen kölyök, még az én fejemről mered lekaptatni a kendőt?

A jó negyed óra alatt haladó lovakat erővel lassabb menésre kellett ösztönözni, még mindig a hegyi ut tartott; ereszkedő következett: kocsi, ló majdnem függélyes vonalban látszottak menni. Arthur és Jenő közel a kocsi oldala mellett mentek, ha netalán valami baj lenne, kéznél legyenek.

Lenkey pár lépéssel elmaradt. Végre véget ért a meredek. A most már poros, széles országuton az eddig fekezett lovak mint a sárkányok repültek előre. Arthur és Jenő egy ideig versenyt futottak, de a hátul jövő Lenkey nevéket kiáltotta, megállítva lovaikat, míg ez utólérte. Sötéten nézve maga elé, egy ideig hallgatott Róbert; azután felette ingerült hangon mondá:

— Ma elváltak; veletek vissza nem mehetek.

Ezt a két tiszt is belátta.

— Szólt talán valamit Bela? . . .

— Nem!

— Nem szólt eddig, de most fog . . .

— Már nem vagyok házában, a vendég-jog megsértve nem lesz.

— Te visszaeltél vele eléggé.

— Nem tehetek róla. — Ketten nem élhetünk, egyikünknek veszni kell — tört ki belőle vad indulattal.

Oh, ha ezt előre látták volna, dehogy is hozzák magukkal.

A faluban voltak, az országút vágta két részre, csinos, tiszta hely volt; jó módú emberek laktak, azok között sok ur.

Remek virágokkal beültetett kert közepén állt a kastély. Piros teteje fénylett, nagy, hatalmas gyászlobogót lengett a szél, itt-ott betakarva a tetőből egy darabot.

(Folytatása következik.)

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

4326—897. tkvi.

Árverési hirdetés.

A nagyenyedi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság által a nagyenyedi kiegészítő takarékpénztárnak Rád Mihály elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 1500 frt tőke, ennek már részletezett 8% kamatai, a már megállapított valamint jelenlegi 7 frt 65 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedő Rád Mihálynak a szászújfalusi 119 sz. tjkvben A + 1 r. 183 hr sz. alatt foglalt ingatlanaira 384 frt megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Az árverés, tekintettel a fent kitért követelésre nézve már elrendelt árverés és kitiizott határidőkre, 1897. évi augusztus hó 24-ik napján d. e. 10 órakor Szász-Ujfalu községben fog megtartatni.

Árverezni szándékozók, végrehajtató kivételével, tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Vevő köteles a vételért az árverés jogerőre válta után 3 egyenlő részletben, 15, 30, 60 nap alatt, minden vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal együtt, a nagyenyedi kir. adóhivatalnál, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság mint tkvi hatóságánál és Szász-Ujfalu község előljárásgánál tekinthetők meg.

A kir. járásbírósg, mint telekkönyvi hatóság Nagy-Enyed, 1897. július hó 19-én.

Csernátóni Vajda Péter,

kir. járásbíró.

1171 1—1

Sz. 616—1897. bánya.

Hirdetés.

A gyulafehérvári e. k. kir. törvényszék mint bányabírósg közhírré teszi, hogy Ebergényi János Luka verespataki János végrehajtást vezetőnek Korpáde Dénes igazgató által képviselt nagykirnyiki Péter és Pál bányatársulat végrehajtást szenvedő elleni ügyében 189 frt 64 kr es járulékaí iránt az árverést arendelte.

Az árverési feltételek következők:

I.

Árverés tárgyát képezi a nagykirnyiki Péter és Pál bányatársulatnak a bk. IV. kötet V. rész 611. lapján bejegyzett Vastagszék védnevi bányatelke és ennek tartozékát képező Molák védnevi kishatár.

II.

Az I. alatt körülírt ingatlanoknak Verespatak nagyközségben az előljárásg szekházuánál leendő eladására két határnap tűzetik ki és pedig az első 1897. évi július hó 30. napjára, a második 1897. évi szeptember hó 11. napjára, mindig d. e. 10 órára, oly kijelentéssel, hogy az első árverési határnapon az ingatlanok csakis a becsáron vagy azon felül, a második határnapon pedig a becsáron alól is a legtöb- bet ígérőnek fognak eladatni.

III.

Az ingatlanok kikiáltási ára 320 frt, vagyis a becsár

IV.

Árverezni óhajtók — végrehajtató kivéte-

lével — kötelesek a becsár 10% -át, vagyis 32 frtot bánatpénzül készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez az árverés alkalmával letenni, vagy annak a bíróságnál bírói letétbe történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű letéti elismervényt átszolgáltatni.

V.

Vásárló köteles a vételért készpénzben két egyenlő részletben és pedig felét az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, másik felét pedig az árverés jogerőre emelkedésétől számítva 30 nap alatt a gyulafehérvári m. kir. adóhivatalhoz befizetni, a bánatpénz a második részletbe levén beszámítandó. A végrehajtató csakis a követelését meghaladó vételár többletét köteles a sorrendi végzés jogerőre jutásáig befizetni.

VI.

Az ingatlan utáni adókat és más terheket az árverés napjától kezdve vásárló köteles hordozni, úgy az átruházási és az esetleg felmerülő kitélepitési költségeket is.

VII.

Vásárló az árverés jogerőre jutásával az ingatlan birtokába lép, a tulajdonjog azonban csak a vételár teljes lefizetésével nyeri meg, mely esetben annak bányakönyvi bekebelezése hivatalból fog eszközöltetni.

VIII.

Amennyiben vevő az árverési feltételek bármelyik pontjának a kijelölt időben eleget nem tette, a megvásárolt ingatlan a jelzálogos hitelezők bármelyikének vagy az adósok kérésére a vevő veszélyére és költségére egyetlen határidő kitiizése mellett újabb becsü nélkül a becsáron alól is újból el fog adatni s a késedelmes vevő felelős leendő egy peres feleknek, mint a jelzálogos hitelezőknek az általa ígért árért és minden kárért.

IX.

Amennyiben jelzálogos hitelezők beleegyeznek, ezeknek követelése a vételárba betudható s azokat vevő a vételár erejéig a bíróság utalványozása szerint átvenni köteles.

Felhívtnak mindazok, kik habár külön értesítést nem is vettek, magukat a nyilvánkönyvbei bejegyzés által az eladandó ingatlanokra jelzálogi jogot nyerteknek vélik, hogy azt az eladásig annál bizonyosabban bejelentsek, mivel ellenesetben csak maguknak tulajdoníthatják, ha a vételár felosztása az ő hírék nélkül fog megtörténni s ha e miatt, amennyire a vételár kimerítettnek, ki fognak záratni.

Végül felhívtnak mindazon jelzálogos hitelezők, kik nem ezen bíróság szekhelyén vagy ennek közelében laknak, hogy jogaiknak a vételár felosztása alkalmávali megóvása végett ezen bíróság szekhelyén megbízottat rendeljenek s az eladás előtt azoknak nevét és lakását bejelentsek, mivel ellenesetben azok részére, kik ezen bejelentést elmulasztják, az ő veszélyük és költségükre hivatalból fog képviselő neveztetni, kinek kezéhez a további kézbesítések eszközöltetni fognak.

Gyulafehérvári kir. törvényszék bányabírósgának 1897. márczius hó 30. napján tartott üléséből.

Nemes Sámuel,

elnök.

Szilágyi,

t. jegyző.

1170 1—1

Sz. 2618-897.

Pályázati hirdetés.

Alsófehér vármegye marosújvári járásában az ispánlakai **körjegyzői** állomás lemondás folytán megüresedvén, arra pályázatot nyitok.

A kör Ispánlaka, Elekes, Oláh-Tordos és Oláh-Szilvas községekből áll, 2837 lakossal, az állomás jövedelme pedig: 512 ft 43 kr körjegyzői, 80 ft közgyámi fizetés, 44 ft 99 kr lakbér és 21 ft irodaátalány, továbbá a magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

Pályázók felhivatnak, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-ában előirt képzettségükről, hadkötelezettségükről és jelenlegi alkalmazásükről szóló pályázati folyamodványukat alóirt főszolgabíróhoz **f. évi augusztus hó 6-ig** adják be, mert az ezután beérkezett pályázatot figyelembe venni nem fogom.

A választást **folyó évi augusztus hó 9-én d. e. 9 órakor** Ispánlakán a körjegyzői irodában fogom megtartani.

A járási főszolgabírótól.

Maros-Ujvárt, 1897. július hó 18-án.

Bójthe Kálmán,
főszolgabíró

1169 2-3

EGÉSZEN FRISSEN ÉRKEZETT.

Tisztelettel értesítjük az építető közönséget, vállalkozókat és hivatalokat, hogy bizományosunk **Bisztricsány Lajos** urhoz Nagy-Enyedre nagyobb mennyiségű

Roman és Portland cementet

küldtünk. A beocsini cement legjobbnak bizonyult minden gyártmány felett. Bizományosunk bármely állomásra a fentebbi beocsini gyártmányokból legolcsóbban szállít bármekkora mennyiséget.

Tisztelettel **BEOCSINI CEMENT UNIÓ.**

Nagyenyedi bizományosunk **Bisztricsány Lajos** ur **1 frton felüli vetemény- és virágmagvak rendelkezésénél 5%-ot visszafizet** a rendelőknek. A magvak jóságáról és frissességéről jót állunk.

Mauthner Ödön.

Korona-tyukszem- és szemölcs-tapaszt mindenkinek ajánlok. Egy doboz ára 30 kr. Biztos eredményről szavatolok, ellenben a pénzt teljesen visszaadom. **Friss caviárt, angolnát, pisztrángot, szárdiniát és orosz halakat** jutányosan ajánlok.

Wermorel **javitott permetezőkből** már csak **3-4** darab van készletben, jósága felől bizonyoságot tesz, hogy 21 drb lett eddig eladva **jótállás mellett** ajánlom mindenkinek **15 ft 50 krért.**

Nemes aczélcaszkákat ajánlok, szakértő gazdák által meg lettek próbálva; **ha nem jók, használat után teljes értékét visszaadom.**

Teljes tisztelettel

Bisztricsány Lajos.

1028 23-52

Friss szekély túró és kaskavál mindig kapható.

KITÜNŐ JOZU CUBAKAVE KILOJA 1.60. 2-2.10.

NAGYENYEDI

KÖNYVNYOMDA és PAPIRÁRUGYÁR

RESZVÉNYTÁRSASÁG

Rendkívül gazdag és modern felszerelésénél fogva képes minden hasonló vállalattal versenyezni úgy a munkák olcsó árai, mint azok izléses kiállítása tekintetében.

Jelszava: Csekély haszon mellett nagy forgalom.

A „Közérdek“ egyike a környék legelterjedtebb lapjainak s mint ilyen, **hirdetések közlésére kiválóan alkalmas.**

Együttal úgy városunk, mint a vidék t. **kereskedőinek és iparosainak** becses figyelmébe ajánljuk a cégünk kiadásában megjelenő

LÖCSEI-féle NAPTÁRT,

melynek hirdetései — tekintettel arra, hogy ez egyike a legrégebb és legolvasottabb naptáraknak — mindig biztos eredménnyel járnak. A hirdetésekre vonatkozó megrendeléseket az 1898-iki évfolyamra kérjük **aug. 25-ig** cégünk üzleti irodájába beküldeni.

Iroda: Főter 38. szám.

Telefon-szám: 5. és 6.